

[Jørgen Gram.]

den nuværende ordning, men endnu flere ude i befolkningen af dem, der i 1946 støttede disse synspunkter, fortsat mener, at denne afgørelse var den rigtige, for siden da har den stået sin prøve. Jeg har ikke hørt nogen røst lyde om at gå tilbage til den gamle ordning, og det foreliggende forslag, der er fremsat af undervisningsministeren, bygger da også på en fortsættelse af det bestående med visse ændringer.

Må jeg i denne forbindelse takke den højtærede undervisningsminister for den loyalitet, hvormed han både i og udenfor rigsdagen har optrådt i dette spørgsmål, skønt han jo var ubetinget tilhænger af mindretallets synspunkt.

Må jeg også i denne forbindelse nævne, at under diskussionerne i 1945—46 blev hensynet til og jævnføringen med de danske sydslesvigske skoler ofte bragt på banen. Enhver kan vel se i dag, at hvis de tyske myndigheder i Sydslesvig, hvor flygtningene nu næsten overalt danner tungen på vægtskålen, skal bestemme, hvilke lærerkræfter der skal ansættes som tyske embedsmænd ved de danske kommunale skoler dernede, vil det blive en undervisning, som slet ikke svarer til det, de dansksindede dernede med god grund naturligvis ønsker. Når man ved, hvad man i Tyskland kræver af sine embedsmænd af Gesinnungstreue, er det åbenbart, at sådanne tyske embedsmænd ikke kan være bærere af dansk kultur og opdrage de dansksindede børn, sådan som forældrene ønsker det, og skolerne kunne og kan ikke blive centrale for alle danske i hver sin lille kreds.

Da loven om de private tyske skoler o. s. v. i 1946 gennemførtes, blev der indført nogle bestemmelser om, at skoledirektionerne i hvert amt skulle godkende lærerne ved disse skoler samt lære- og læsebøger, skolebogsamlinger og undervisningsplaner, før en sådan skole kunne påbegynde sin virksomhed, og der var også nogle særlige bestemmelser for hjemmeundervisning. Sådanne bestemmelser findes ikke i den almindelige danske lov om friskoler. Der var allerede i 1946 nogle, der mente, at disse bestemmelser burde udgå, f. eks. hævdede jeg dette synspunkt, men det blev fremført fra mange sider, også fra dem, der ikke havde flertallets syn på skolespørgsmålet, at er-

faringerne fra naziperioden og besættelsesårene nødvendiggjorde en sådan foreløbig forholdsregel. Dette gik da ingen imod, men mit partis ordfører dengang, det ærede medlem hr. Erik Appel, fastslog udtrykkeligt under forhandlingerne, at det var en foreløbig foranstaltning.

Fra tysk side har man imidlertid siden da med stigende styrke protesteret imod disse bestemmelser. Man har hævdet, at særbestemmelserne var rettet imod den tyske befolkning, og at de hemmede det tyske skolearbejde, og derfor krævedes loven ophævet. Hvis dette skete, ville de tyske privatskolers virksomhed falde ind under den almindelige lov om friskoler, og som følge deraf måtte den have visse ændringer og tilføjelser. Når man fra tysk side kræver særbestemmelserne slettet, forstår jeg det og samstemmer deri. Det skal dog siges, at mig bekendt foreligger der ingen konkrete eksempler på, at de nævnte bestemmelser har virket hemmende og hindrende for det tyske skolearbejde. Det danske skoletilsyn har været yderst tilbageholdende.

Når nu den højtærede undervisningsminister i det foreliggende lovforslag fjerner de kritiserede bestemmelser om læse- og lærebøgers godkendelse m. v., burde de tysksindede i grænselandet opgive deres oppositionelle surhed og yde ministeren anerkendelse derfor. Det kan ikke bestrides, at vore erfaringer fra besættelsesårene gav baggrund for særbestemmelser for en tid, og det kan vel godt antydes, at den noget hovedkulds omvendelse i Tyskland til demokratiet i 1945 endnu ikke har fæstnet sig særlig stærkt, når tidligere stornazister nu er i højsædet rundt omkring. Det ville være ganske unaturligt — deri er jeg også enig med den højtærede undervisningsminister —, om de tyske private skolers forhold skulle blandes op i den gamle danske friskolelov. De grundtvigske folkelige frihedstanke for over 100 år siden er baggrunden for de danske friskoler; med seminaristen Kristen Kold som lærer begyndte de fra 16. juli 1852 at sætte deres præg på det danske folkelige oplysningsarbejde med udspring i børnenes samliv med forældrene i hjemmet og den af forældrene valgte lærer i friskolen, men tyskerne i Nordslesvig ønskede netop ikke at optage de danske frihedstanke og -idealer, og de har intet med de grundt-